



Brüssel, 5.7.2019
COM(2019) 323 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

Viieteistkümnes aruanne nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 866/2004 rakendamise ja selle kohaldamisest tuleneva olukorra kohta ajavahemikul 1. jaanuarist 31. detsembrini 2018

{SWD(2019) 290 final}

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

Viieteistkümmes aruanne nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 866/2004 rakendamise ja selle kohaldamisest tuleneva olukorra kohta ajavahemikul 1. jaanuarist 31. detsembrini 2018

Nõukogu määrus (EÜ) nr 866/2004 ühinemisakti¹ protokolli 10 artiklis 2 sätestatud korra kohta (edaspidi „eraldusjoone määrus“) jõustus 1. mail 2004. Selles määratakse kindlaks tingimused, mille alusel kohaldatakse ELi õiguse sätteid isikute, kaupade ja teenuste liikumise suhtes üle eraldusjoone, mis eraldab seda Küprose Vabariigi ala, mis ei ole valitsuse tegeliku kontrolli all, sellest alast, mis on tema kontrolli all. Kõnealuste õigusnormide mõjususe tagamiseks laiendati nende kohaldamist nimetatud alade ja Ühendkuningriigi idapoolse suveräänse baasipiirkonna vahelise piirini².

Käesolev aruanne hõlmab ajavahemikku 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2018.

Aruandeperioodil on komisjon pidanud määruse rakendamisega seoses konstruktiivset dialoogi Küprose Vabariigi asjaomaste ametiasutustega, suveräänse baasipiirkonna juhtkonnaga ja Küprose türgi kaubanduskojaga.

1. ISIKUTE ÜLEMINEK ERALDUSJOONEST

1.1. Eraldusjoone ületamine ametlikes piiripunktides

Määrusega on kehtestatud stabiilne õigusraamistik, mille alusel küproslased, teised ELi kodanikud ja kolmandate riikide kodanikud saavad ametlike piiripunktide kaudu eraldusjoont ületada. 2018. aastal suurenes võrreldes eelmiste aastatega eraldusjoone ületanud Küprose kreeklaste arv ja vähenes eraldusjoone ületanud Küprose türklaste arv.

Küprose Vabariigi politseilt saadud andmete kohaselt liikus aruandeperioodil valitsuse kontrolli all olevatelt aladelt Küprose põhjaossa 1 014 340 Küprose kreeklast (aasta varem 646 569) ja 486 040 Küprose kreeklastele kuuluvat sõidukit (aasta varem 267 467), samas kui Küprose põhjaosast valitsuse kontrolli all olevatele aladele liikus 1 076 667 Küprose türklast (aasta varem 1 140 682) ja 417 629 Küprose türklastele kuuluvat sõidukit (aasta varem 435 882)³. Eraldusjoone ületanud Küprose kreeklaste arvu märkimisväärses suurenemist ja eraldusjoone ületanud Küprose türklaste arvu mõningast vähenemist seostati peamiselt sellega, et Türgi liiri väärtus euro suhtes 2018. aastal vähenes.

Eraldusjoone ületanud teiste ELi liikmesriikide kodanike ja kolmandate riikide kodanike arv endiselt suurenes. Aruandeperioodil ületas eraldusjoone 1 129 293 teiste ELi liikmesriikide kodanikku ja kolmandate riikide kodanikku (aasta varem 822 318).

¹ ELT L 161, 30.4.2004, lk 128. Määrust on viimati muudetud nõukogu 15. juuli 2013. aasta määrusega (EL) nr 685/2013 (ELT L 196, 19.7.2013, lk 1) – eraldusjoone määrus.

² Vt eraldusjoone määruse kolmas põhjendus.

³ Küprose Vabariigi ametiasutused ei registreeri Küprose kreeklaste tagasipöördumist valitsuse kontrolli all olevatele aladele ega Küprose türklaste tagasipöördumist Küprose põhjaossa.

Eespool esitatud Küprose Vabariigi politsei andmed ei hõlma Küprose põhjaosast Ühendkuningriigi idapoolse suveräänse baasipiirkonna kontrolli all olevate Pergamose ja Strovilia piiripunkti kaudu eraldusjoone ületanud isikute ja sõidukite andmeid. Nende piiripunktide kohta teatab idapoolne suveräänne baasipiirkond, et Küprose põhjaossa liikus 236 156 Küprose kreeklast (aasta varem 140 913) ja 133 270 Küprose kreeklastele kuuluvat sõidukit (aasta varem 59 852). Samal ajal liikus vastassuunas 471 690 Küprose türklast (aasta varem 457 314) ja 292 099 Küprose türklastele kuuluvat sõidukit (aasta varem 272 090)⁴.

12. novembril 2018 avati kaks uut piiriületuspunkti: Deryneia ja Lefka-Apliki⁵.

Piiripunktides töötavate Küprose Vabariigi politsei töötajate arv suurenes 2018. aastal 69st 95ni, sest Deryneia ja Lefka-Apliki piiripunktidesse võeti tööle 26 ametnikku.

Küprose turgi kogukonna 2018. aastal kogutud arvandmed näitavad, et valitsuse kontrolli all olevatelt aladelt Küprose põhjaossa liikuvate Küprose kreeklaste piiriületuste arv suurenes 1 633 076ni (aasta varem 1 066 284), ja Küprose kreeklastele kuuluvate sõidukite piiriületuste arv kasvas 731 215ni (aasta varem 392 300). Andmed näitavad, et pisut vähenes vastassuunas liikuvate Küprose türklaste piiriületuste arv, mis oli 1 759 837 (aasta varem 1 796 353), aga Küprose türklastele kuuluvate sõidukite piiriületuste arv suurenes 794 474ni (aasta varem: 782 656). Esitatud statistikaandmete kohaselt liikus valitsuse kontrolli all olevatelt aladelt Küprose põhjaossa 1 814 194 teiste ELi liikmesriikide kodanikku ja kolmandate riikide kodanikku (aasta varem 1 546 475).

2018. aastal ei teatatud ühestki piiriületusega seotud vahejuhtumist. Küprose Vabariigi ametiasutused ei luba aga paraku ELi kodanikke sõidutavatel Küprose türklastele kuuluvatel bussidel ikka veel ületada eraldusjoont valitsuse kontrolli all olevatele aladele minekuks.

ÜRO Küprose rahuvalvejõudude (UNFICYP) toetusel jätkati mõlema kogukonna usutalitustel osalemise lihtsustamist⁶. UNFICYP märkis, et võrreldes 2017. aasta sama perioodiga on suurenenud nende usutalituste lubade arv, mille toimumist neil paluti Küprose põhjaosas lihtsustada.

1.2. Eraldusjoone ebaseaduslik ületamine ja varjupaik

Küprose Vabariigi politsei 2018. aastat käsitlevatest andmetest nähtub, et eraldusjoone ebaseaduslik ületamine Küprose põhjaosast valitsuse kontrolli all olevatele aladele on oluliselt suurenenud. 2018. aastal ületas eraldusjoone selles suunas 4 451 ebaseaduslikku rändajat; 2017., 2016. ja 2015. aastal olid need arvud vastavalt 1 686, 1 499 ja 1 290. Ebaseaduslike rändajate peamised päritoluriigid olid Süüria (1 573), Kamerun (472), Pakistan (444), Bangladesh (391) ja Iraak (328). Rände järsk suurenemine valmistab Küprose Vabariigi ametiasutustele järjest enam muret.

⁴ Teiste ELi liikmesriikide kodanike ja kolmandate riikide kodanike kohta pole kõnealuse aruandeperioodi andmed kättesaadavad.

⁵ Komisjoni 26. augusti 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1472 (ELT L 225, 28.8.2015, lk 3–4).

⁶ UNFICYPi käsitlev peasekretäri 11. jaanuari 2019. aasta aruanne [S/2019/37], punkt 31.

4 451 ebaseaduslikust rändajast 95 % (4 233) taotles Küprose Vabariigis rahvusvahelist kaitset. Kõige suurema taotlejate arvuga päritoluriik oli Süüria (1 571); Küprose Vabariigi ametiasutused teatasid, et rahuldatud varjupaigataotluste arv suurenes võrreldes 2017. aastaga märkimisväärselt.

Küprose Vabariigi politseil oli võimalik isikud identifitseerida, kasutades selleks samasid kriteeriume kui eelnevatelgi aastatel ehk peamiselt nende reisidokumentides sisalduvat teavet ja asjaomaste rändajate ütlusi. Vastavalt sellele analüüsile saabusid peaaegu kõik rändajad, kes pärast eraldusjoone ebaseaduslikku ületust valitsuse kontrolli all olevatel aladel kinni peeti, Küprose põhjaossa Türgist.

Küprose türgi kogukond kinnitas, et Küprose põhjaosas jätkatakse pingutusi ebaseadusliku rände tõkestamiseks. 2018. aastal ei lubatud Küprose põhjaossa siseneda 3 773 isikul⁷ ja Küprose põhjaosas kinni peetud 870 isikut⁸ saadeti tagasi Türgi, kust nad olid saarele saabunud.

Kahe kogukonna esindajad kohtusid korrapäraselt ÜRO egiidi all tegutsevas kuritegevust ja kuritegevusega seotud küsimusi käsitlevas tehnilises komitees. Nimetatud komitee laiendusena jätkasid kaks kogukonda nn ühise sideruumi kasutamist, mis on kriminaalasjades teabevahetusfoorumiks.

Küprose Vabariigi politsei sõnul on koostöö Küprose Vabariigi muude asjaomaste valitsusasutuste ja idapoolse suveräänse baasipiirkonna haldusasutusega väga hea.

Idapoolne suveräänne baasipiirkond

Küprose põhjaosast idapoolse suveräänse baasipiirkonna kaudu saabuvate ebaseaduslike rändajate arv suurenes. 2018. aastal peeti pärast eraldusjoone ületamist kinni 18 ebaseaduslikku rändajat.⁹ Eraldusjoont ei lubatud ületada 1 248 isikul, kellest enamik (277) olid Türgi kodanikud. Kooskõlas Küprose Vabariigi ühinemisakti protokolli nr 3 asjakohaste sätetega keelasid idapoolse suveräänse baasipiirkonna ametiasutused eraldusjoont ületada USAst, Ukrainast, Venemaalt, Argentinast ning Bosniast ja Hertsegoviinast pärit välismaalastel, kes saabusid Küprose põhjaosa kaudu¹⁰. Need isikud suunati väljaspool idapoolset suveräänset baasipiirkonda asuvatesse piiripunktidesse, et nad läbiks Küprose Vabariiki sisenemise nõuetekohase kontrolli.

⁷ Türgi kodanikud: 380, Süüria kodanikud: 411, Türkmenistani kodanikud: 708, Iraani kodanikud: 284, Iraagi kodanikud: 333, muude riikide kodanikud: 1 657.

⁸ Türgi kodanikud: 373, Pakistani kodanikud: 85, Nigeeria kodanikud: 58, Süüria kodanikud: 54, Türkmenistani kodanikud: 20, muude riikide kodanikud: 280.

⁹ Idapoolses suveräänses baasipiirkonnas kinnipeetud 18 ebaseaduslikust rändajast taotlesid 12 varjupaika ning nad anti üle Küprose Vabariigi ametiasutustele. Andmed nende kohta lisati eraldusjoont ebaseaduslikult ületanud isikute üldarvule; nende isikute jagunemine kodakondsuse alusel on esitatud komisjoni talituste töödokumendi SWD(2019) 290 VII tabelis.

¹⁰ USA kodanikud: 55, Ukraina kodanikud: 96, Venemaa kodanikud: 63, Argentina kodanikud: 27, Bosnia ja Hertsegoviina kodanikud: 29.

Suveräänse baasipiirkonna ametnike sõnul oli nende koostöö Küprose Vabariigiga jätkuvalt suurepärane.

Ebaseadusliku rändega võitlemiseks tegi suveräänse baasipiirkonna politsei piiripunktidest kaugemal riskihinnangule ja luureandmetele tuginevaid patrullkäike. Neid täiendasid suveräänse baasipiirkonna tollitöötajate ja sõjaväelaste patrullkäigud.

Pergamose külas ja selle lähistel on neli n-ö mitteametlikku piiripunkti, mida kasutavad kohalikud elanikud ja talunikud ning mida on eriti raske kontrollida. Nagu eelmistes aruannetes märgitud, põhjustavad need mitteametlikud piiripunktid endiselt probleeme ja neile tuleks leida sobiv lahendus, mis oleks kooskõlas 2003. aasta ühinemisakti protokoll nr 3 artikli 5 lõikega 2¹¹. Suveräänse baasipiirkonna ametnikud märkisid, et töötajaid on vajaduse korral võimalik kiiresti saata piirkondadesse, kus toimuvad ebaseaduslikud piiriületused.

2. KAUPADE ÜLEMINEK ERALDUSJOONEST

2.1. Kaupade väärtus

Vastavalt eraldusjoone määruse artiklile 4 võib kaupu tuua väljaspool valitsuse kontrolli olevatelt aladelt valitsuse kontrolli all olevatele aladele, kui kaubad vastavad artiklis 4¹² sätestatud kriteeriumidele ning nendega on kaasas Küprose turgi kaubanduskoja väljastatud dokument. Vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1480/2004¹³ artiklile 8 on Küprose turgi kaubanduskoda ja Küprose Vabariigi ametiasutused edastanud kord kuus andmeid selliste kaupade liigi, koguse ja maksumuse kohta, mille kohta olid väljastatud saatedokumendid.

Vastavalt Küprose turgi kaubanduskoja andmetele oli nende kaupade koguväärtus, millele olid väljastatud saatedokumendid, 5 405 121 eurot (aasta varem 5 697 695 eurot). Need arvud näitavad, et saatedokumentidega kaupade koguväärtus vähenes 2017. aastaga võrreldes 5,1 %.

Küprose Vabariigi esitatud andmete kohaselt suurenes üle eraldusjoone viidud saatedokumentidega kaupade kaubanduslik koguväärtus 1,4 % ehk 4 856 892 euroni (aasta varem 4 790 964 eurot).

Kuigi kaupade liikumine valitsuse kontrolli all olevatelt aladelt Küprose põhjaossa ei kuulu eraldusjoone määruse kohaldamisalasse, on sellise kaubanduse maht Küprose kaubandustööstuskoja andmetel pisut vähenenud (14,3 %, 2017. aasta 1 343 524 eurolt 2018. aastaks 1 151 723 eurole). Seega moodustab kaupade liikumine valitsuse kontrolli all olevatelt aladelt Küprose põhjaossa 23,7 % vastassuunas toimunud kaubavahetusest (2017. aastal 28 %).

Küprose turgi kogukond kohaldas endiselt kaubanduskorraldust, milles põhimõtteliselt kopeeritakse eraldusjoone määruses sätestatud piiranguid. Küprose türklaste sidusrühmad

¹¹ ELT L 236, 23.9.2003, lk 940.

¹² Artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et kaubad peavad olema täielikult saadud Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli alt välja jäävatelt aladelt või läbinud viimase olulise majanduslikult põhjendatud töötlemise või toimingu selleks seadmetatud ettevõttes Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli alt välja jäävatel aladel.

¹³ Komisjoni 10. augusti 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1480/2004 (ELT L 272, 20.8.2004, lk 3).

märkisid, et selle peamine põhjus on kohalike ettevõtjate kaitsmine. Seda korda ei rakendata siiski päris järjekindlalt.

2.2. Kaubaliigid

Plasttooted oli 2018. aastal kõige enam kaubeldud tooteliik. Sellele järgnesid värske kala, ehitusmaterjalid ja jäätmed või jäägid¹⁴. Kartuliga kauplemine vähenes järsult kehva saagi tõttu.

Lisandusid uued tooted, nagu niisked salvrätid, akude jäätmed, plastist veepaagid ja tööstuslikud roostevabast terasest ahjud. Kogu eraldusjooneülene kaubandus oli saaresisene.

2.3. Rikkumised

Küprose Vabariigi tolli- ja aktsiisiamet küsis komisjonilt, kas konteiner, mis sisaldas lahustina deklareeritud ainet ja mis oli üle eraldusjoone viidud, vastab eraldusjoone määruse artikli 4 lõike 1 kohastele päritolukriteeriumidele¹⁵. Pärast selle teema analüüsimist teatas komisjon tolliasutustele, et segu vastab artikli 4 lõike 1 tingimustele. Komisjoni järelduste kohaselt oli aga ühtlasi äärmiselt tõenäoline, et oli rikutud määruse (EÜ) nr 1272/2008 (mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist) sätteid, sest konteiner ei vastanud ohtlike ainete märgistamise eeskirjadele. Komisjon jagas oma hinnangut Küprose turgi kaubanduskojaga, kes teavitas tootjat eeskirjadest, mida selliste toodetega kauplemise suhtes kohaldatakse.

2.4. Kaupade liikumisel esinevad takistused ja raskused

Eraldusjooneülese kaubanduse takistused on endiselt olemas ning see on komisjoni ja Küprose turgi ettevõtjate arvates ka piiratud kaubandusmahu põhjus.

Nagu märgitakse eelmistes aruannetes,¹⁶ ei ole ikka veel lahendatud valitsuse kontrolli all olevatele aladele minekuks piiri ületavate Küprose türklaste tarbesõidukite küsimus ja praegu ei saa Küprose türklaste üle 7,5 tonni kaaluvad tarbesõidukid ületada eraldusjoont, kui neil ei ole Küprose Vabariigi väljastatud, täielikult ELi õigustikuga kooskõlas olevaid dokumente. Küprose Vabariigi ametiasutused on komisjonile teatanud, et nad on võtnud meetmed, mis lihtsustavad Küprose türklaste jaoks tehnoülevaatuse kontrollikaartide ja kutselise autojuhi lubade saamise protsessi. Komisjon on veendunud, et selle küsimuse lahendamine aitaks kaubandusmahtu oluliselt suurendada, sest seeläbi lihtsustataks kaupade vedamist. Lisaks aitaks see tugevdada kontakte Küprose ettevõtjate vahel ning aitaks seega oluliselt kaasa kahe kogukonna vastastikuse usalduse suurendamisele. Sellest tulenevalt hindab komisjon võimalikku ELi toetust transpordiohutusele.

¹⁴ Komisjoni talituste töödokument SWD(2019) 290, IV tabel.

¹⁵ Komisjoni määruse 1480/2004 artikli 2 lõikes 4 on sätestatud, et Küprose Vabariigi asutused teatavad komisjoni talitustele juhtumitest, mille puhul on põhjendatud kahtlus kaupade päritolukriteeriumidele vastavuse suhtes.

¹⁶ Vt näiteks üheksas, kümnes, üheteistkümmes, kaheteistkümmes, kolmeteistkümmes ja neljateistkümmes aastaaruanne nõukogu määruse (EÜ) nr 866/2004 rakendamise ja selle kohaldamisest tuleneva olukorra kohta.

Nagu varasemates aruannetes teatatud, ei luba Küprose Vabariigi ametiasutused üle eraldusjoone töödeldud toiduaineid ega toiduga kokkupuutuvaid materjale, tuues põhjuseks tervishoiuteenistuse mure Küprose põhjaosas kasutatavate tootmisprotsesside asjus. Aruandeperioodil kinnitas komisjon Küprose Vabariigile, et kohaldatava õigusraamistiku kohaselt on nende toodete liikumine üle eraldusjoone lubatud ning Küprose Vabariigi ametiasutused ei tohiks neid keelustada. Kuigi Küprose Vabariigi ametiasutused võivad kooskõlas eraldusjoone määrusega võtta piiripunktides toodetest lisaanalüüside jaoks proove, ei tohiks nad takistada kõikide töödeldud toiduainete ülevedu. Komisjon tegi ettepaneku rakendada mehhanismi, millega hõlbustatakse töödeldud toiduainete ja toiduga kokkupuutuvate materjalide ülevedu, võttes samal ajal arvesse täiendavaid ohutuskalutlusi. Käesoleva aruande koostamise ajaks polnud toimunud edasisi arutelusid, mida komisjon lahenduse leidmiseks nõudis. Komisjon tunneb endiselt muret eraldusjoone määrase nõuetekohase rakendamise üle ja kaalub, kuidas selle küsimusega edasi tegeleda.

Nagu varasematelgi aastatel, teatasid Küprose türgi ettevõtjad endiselt raskustest valitsuse kontrolli all olevatel aladel asuvate kaupluste varustamisel oma kaupadega ning oma kaupade ja teenuste reklaamimisel valitsuse kontrolli all olevatel aladel; see aga takistab kaubandust. Kauplejad teatasid endiselt Küprose kreeklaste vastumeelsusest osta Küprose türklaste tooteid. Samuti märgiti ära, et mõlema kogukonna ettevõtjad seisavad teise kogukonnaga ärisuhete sõlmimisel silmitsi arvukate haldusprobleemidega. Mõlema poole ettevõtjatel peab olema vabadus luua oma äri vajadustel põhinevaid kaubandussuhteid.

2.5. Salakaubavedu

Salakaubavedu oli endiselt laialt levinud, kajastades raskusi üle eraldusjoone toimuva ebaseadusliku liikumise kontrollimisel.

2018. aastal konfiskeeris Küprose Vabariik salakaupu 1 711 korral (aasta varem 1 334 korral). 2018. aastal suurenes Küprose Vabariigi poolt eraldusjoonel konfiskeeritud sigarettide ja rullimistubaka kogus: konfiskeeriti 469 870 sigaretti ja 587 513 g rullimistubakat (aasta varem 203 290 sigaretti ja 440 259 g rullimistubakat). Seda märkimisväärset suurenemist seostati Türgi liiri väärtuse vähenemisega euro suhtes 2018. aastal. Märkimisväärselt suurenes ka intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade ebaseaduslik üle piiri toimetamine – 45 % võrreldes 2017. aastaga. Muude konfiskeeritud kaupade hulka kuulusid alkohol, pestitsiidid, põllumajandustooted ning loomsed saadused ja piimatooted. Esimese astme kohtus hakati arutama ühte salakaubaveoga seotud kohtuasja. Väikestes kogustes sigarettide salakaubaveo juhtumite korral määrati tavaliselt halduskaristus ja kaup konfiskeeriti.

2018. aastal registreerisid idapoolse suveräänse baasipiirkonna ametiasutused salakauba konfiskeerimiste arvu suurenemise piirkonnas; toimus 555 konfiskeerimist, 2017. aastal 432. Nagu 2017. aastal, olid ka nüüd kõige sagedamini konfiskeeritud kaupade hulgas sigaretid ja rullimistubakas.

Puhvertsoonis asuva Pyla küla türklastest elanikkonna traditsioonilise varustamisega (eraldusjoone määrase artikli 4 lõige 10) seoses jälgisid ja registreerisid baasipiirkonna ametiasutused ehitusmaterjalide, kala, sigarettide jne koguseid.

2.6. Kaubanduse soodustamine

Komisjon otsis jätkuvalt võimalusi eraldusjooneülese kaubanduse elavdamiseks.

2015. aasta juulis võttis komisjon vastu ettepaneku eraldusjoone määruse muutmiseks. Ettepaneku eesmärk on kehtestada viis, kuidas kohaldada määruse (EL) nr 1151/2012 kohaselt registreeritud nimetusega hõlmatud kaupade kontrollimehhanismi Küprose Vabariigi nendel aladel, mis ei ole Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli all¹⁷. Kõnealust ettepanekut ei olnud aruandeperioodi lõpuks veel vastu võetud. Ettepanek põhines ühisseisukohal Halloumi/Hellimi juustu käsitleva ajutise lahenduse suhtes, mida rakendatakse kuni Küprose taasühinemiseni ja milleni jõuti president Junckeri juhtimisel tema Küprose visiidi ajal 16. juulil 2015¹⁸.

Et hõlbustada värske kala ülevedu, pikendasid Küprose Vabariigi ametiasutused Agios Dhometiose piiripunktis lahtiolekuaegu värske kala veterinaarkontrolli jaoks. Kontroll toimub tööpäeviti kella 7.30 ja 15.00 vahel (kontrolli lõpp).

Samuti väljendas Küprose türgi kaubanduskoda üldist huvi kõigi elusloomade ja loomsete saadustega kauplemise keelu tühistamise vastu, kui need saadused vastavad ELi eeskirjadele ja nõuetele. Küprose Vabariik on korduvalt väljendanud valmisolekut uurida võimalust laiendada nende kaupade nimekirja, mis võivad liikuda üle eraldusjoone valitsuse kontrolli all olevatele aladele.

Komisjon julgustab ettevõtjaid kasutama äri võimalusi ning avaldab Küprose kaubandus-tööstuskojale ja Küprose türgi kaubanduskojale tunnustust suurte jõupingutuste eest.

2.7. Liidu kaubad, mis viidi tagasi Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli all olevatele aladele pärast seda, kui need olid liikunud läbi alade, mis ei ole valitsuse tegeliku kontrolli all

Küprose Vabariigi ametiasutused on teatanud, et 3 093 eset on viidud tagasi valitsuse kontrolli all olevatele aladele pärast seda, kui need olid liikunud läbi alade, mis ei ole valitsuse kontrolli all. Märgiti, et selline liikumine toimub sujuvalt ning suurem osa sellest toimub Kato Pyrgose-Karavostasi ja Astromeritise-Zhodia piiripunktide kaudu.

2.8. Eraldusjoont ületavate isikute isiklikus pagasis sisalduvad kaubad

Aruandeperioodil konsulteerisid idapoolse suveräänse baasipiirkonna ametiasutused komisjoniga isiklikuks tarbimiseks mõeldud kütuse asjus, mida üle eraldusjoone viiakse. Eraldusjoone määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt on eraldusjoont ületavate isikute isiklikus pagasis sisalduvad kaubad vabastatud käibemaksust, aktsiisimaksust ja muudest maksudest, tingimusel et need ei ole kaubanduslikku laadi ning nende koguväärtus ei ületa 260 eurot inimese kohta. Komisjon kinnitas idapoolse suveräänse baasipiirkonna ja Küprose Vabariigi ametiasutustele, et plastanumates kütuse puhul on vaja igal üksikjuhul eraldi analüüsida, kas kütust viiakse üle kaubanduslikul eesmärgil, ja kui mitte, siis kas selle väärtus ületab

¹⁷ COM(2015) 0380 final – 2015/0165 (NLE).

¹⁸ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-15-5402_en.htm

260 eurot inimese kohta. Samas pole eraldusjoone määruhes ette nähtud kontrolle eraldusjoont ületavate sõidukite standardsetes paakides sisalduva kütuse suhtes ning seega pole põhjust selliste piiriületuste keelamiseks ega piiramiseks.

3. KOKKUVÕTE

Nagu on märgitud eelmistes aruannetes, oli Küprose Vabariigi ja suveräänse baasipiirkonna ametiasutuste kontroll eraldusjoone ametlikes piiripunktides rahuldav. Avati Lefka-Apliki ja Deryneia piiripunktid. Eraldusjoont ebaseaduslikult ületanud inimeste arv suurenes märkimisväärselt; see tekitab Küprose Vabariigile aina enam muret ning olukorda tuleb hoolikalt jälgida. Komisjon kutsub suveräänse baasipiirkonna juhtkonda üles eraldama mitteametlike piiripunktide küsimuse lahendamiseks vajalikud inimressursid. Komisjon on endiselt seisukohal, et piiripunktides kehtivate nõuete stabiilsus, prognoositavus ja õiguskindlus ning ELi kodanike vaba liikumine on väga olulised.

2018. aastal suurenes eraldusjooneülese kaubanduse väärtus 1,4 % ehk 4 790 964 eurolt 4 856 892 eurole ning samal ajal vähenes saatedokumentidega kaupade väärtus 5,1 % ehk 5 697 695 eurolt 5 405 121 eurole. Plasttooted oli kõige enam kaubeldud tooteliik. Sellele järgnesid värske kala, ehitusmaterjalid ja jäätmed või jäägid.

Küprose kaubandus- ja tööstuskoda ning Küprose türgi kaubanduskoda jätkasid tihedat koostööd, et tuua majanduslikku kasu mõlemale kogukonnale.

Aruandeperioodil püsisid teatavad kauplemistakistused. Küprose Vabariik ei lubanud endiselt üle eraldusjoone Küprose türklaste üle 7,5 tonni kaaluvaid tarbesõidukeid; 2018. aastal muutusi ei toimunud. Samuti ei luba Küprose Vabariik üle eraldusjoone töödeldud toiduaineid ega toiduga kokkupuutuvaid materjale. Komisjon kinnitas Küprose Vabariigile, et kohaldatava õigusraamistiku kohaselt on nende toodete liikumine üle eraldusjoone lubatud ning Küprose Vabariigi ametiasutused ei tohiks neid keelustada. Komisjon tegi ettepaneku rakendada mehhanismi, millega hõlbustatakse töödeldud toiduainete ja toiduga kokkupuutuvate materjalide ülevedu, võttes samal ajal arvesse täiendavaid ohutuskaalutlusi. Käesoleva aruande koostamise ajaks polnud edasist suhtlust lahenduse leidmiseks toimunud. Komisjon tunneb endiselt muret eraldusjoone määruhes nõuetekohase rakendamise üle ja kaalub, kuidas selle küsimusega edasi tegeleda.

Kuigi eraldusjoone määruhes on endiselt kasutuskõlblik alus, mis võimaldab isikute ja kaupade liikumist Küprose Vabariigi valitsuse kontrolli all olevatele aladele ja sealt välja, väljendab komisjon uuesti muret kaubanduse mahu madala taseme üle. Komisjon leiab, et aruandes nimetatud kauplemist takistavate probleemide lahendamine aitaks oluliselt suurendada eraldusjooneülese kaubanduse mahtu. Komisjon loodab, et kahe koja töö kahe ärikoogukonna kontaktide tugevdamiseks viib tihedamate majandussidemeteeni.

Seda arvestades loodab komisjon endiselt Küprose Vabariigi ja suveräänse baasipiirkonna koostööle, et tagada nõukogu määruse (EÜ) nr 866/2004 tõhus rakendamine. Komisjon jälgib määruse rakendamist ka edaspidi.